

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 5. 2012, čj. 1306/12, 1307/12, 1315/12, 1319/12 a 1320/12, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2013, čj. 6 A 10/2013 – 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové se žalobce domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí žalované, jimiž byli žalobci určeni Mgr. Daniela Pospíchalová, JUDr. Bronislav Kundera, Mgr. Petr Nosek a Mgr. Petr Navrátil, advokáti, z důvodů stanovených v § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“). Podle žalobce tato rozhodnutí nevymezila rozsah právních služeb a v rozporu se zákonem přiznala advokátovi nárok na náhradu hotových výdajů.

[2] Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 12. 2012, čj. 30 A 63/2012 - 13, byla věc postoupena městskému soudu jako soudu místně příslušnému. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce kasační stížnost; řízení o této kasační stížnosti Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 15. 5. 2013, čj. 2 As 3/2013 - 41, zastavil.

[3] Městský soud usnesením ze dne 17. 1. 2013, čj. 6 A 10/2013 - 19, vyzval žalobce, aby ve lhůtě 15 dnů zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 12.000 Kč, neboť žaloba směřovala proti čtyřem rozhodnutím žalované (návrh na přezkum rozhodnutí žalované čj. 1315/12 vzal žalobce zpět). Dne 26. 1. 2013 podal žalobce žádost o osvobození od soudních poplatků doloženou stručným prohlášením o jeho majetkových poměrech.

[4] V záhlaví specifikovaným usnesením městský soud žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků z důvodu zjevné neúspěšnosti jeho žaloby. Žalobce totiž napadl žalobou rozhodnutí, jímž mu žalovaná plně vyhověla a k jeho žádosti určila konkrétního advokáta k zastupování v blíže specifikovaném řízení. Jinak rozhodnutí o určení advokáta pouze přímo či nepřímo cituje, případně v některých aspektech konkretizuje, zákonná pravidla obsažená v jednotlivých ustanoveních zákona o advokacii, zejména v § 18, 19 a 20. Žaloba proti rozhodnutím žalované je sice přípustná, avšak zjevně nemůže být úspěšná, pokud v ní žalobce pouze polemizuje s podmínkami, které plynou přímo ze zákona. Nezákonnost rozhodnutí o určení advokáta z povahy věci nemůže být způsobena tím, že rozhodnutí výslovně upozorňuje na některé zákonné podmínky.

[5] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) včasnou kasační stížnost. Stěžovatel brojí proti tomu, že by mezi veřejná subjektivní práva nepatřilo právo na bezvadný správní akt. Soud plytce konstatuje, že mu žalovaná plně vyhověla, čímž předstírá jiný hmotněprávní stav. Stěžovatel proto namítá nesprávnost a neurčitost rozhodnutí, neboť soud odmítá pochopit, že pozitivní a bezvadné rozhodnutí není to samé. Napadá také posudek, že advokát může žádat náhradu hotových nákladů, uvedený v rozhodnutích žalované. Městský soud podle něj odmítá posoudit podmínky uvedené v těchto rozhodnutích. Neexistuje žádná judikatura, podle které by napadené rozhodnutí, které bylo vydáno vadně, nemohlo být úspěšné. Soud tak zakazuje stěžovateli domáhat se ochrany proti podivné činnosti žalované. Stěžovatel dále upozorňuje, že nežádá osvobození od všech, nýbrž pouze od jednoho soudního poplatku. Za nesprávné považuje stěžovatel poučení soudu o opravném prostředku proti napadenému usnesení; odvolání ani kasační stížnost proti napadenému usnesení totiž není přípustná. Stěžovatel též vznesl námitku podjatosti všech soudců, kteří byli členy druhého a třetího senátu a senátu Aprn Nejvyššího správního soudu v roce 2011 a 2012. Vedle toho stěžovatel uvádí obecné námitky, jimiž polemizuje se závazností odvodnění rozhodnutí soudů a s odkazy na judikaturu.

[6] Žalovaná možnosti vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

II.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel sám sice své námitky nepodřadil pod žádný zákonem předvídaný důvod, nicméně je lze hodnotit tak, že brojí proti nezákonnosti napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[10] Na úvod Nejvyšší správní soud uvádí, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního účastníka. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by vedlo k popření cíle, který stěžovatel podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda stěžovatel měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77). Kasační stížnost lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat a jedná se rovněž o kasační stížnost přípustnou.

[11] Předmětem přezkumu je usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud se proto zabýval pouze námitkami směřujícími proti tomuto rozhodnutí. Nevěnoval se tak námitce podjatosti soudců, kteří byli členy druhého a třetího senátu a senátu Aprn Nejvyššího správního soudu v roce 2011 a 2012.

[12] Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Tento druh osvobození od soudních poplatků je zařazen v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce § 36 odst. 3 s. ř. s. především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: 1) podá žádost o osvobození od soudních poplatků, 2) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, 3) doloží nedostatek prostředků. V daném případě stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, tím je splněn první předpoklad. Z napadeného rozhodnutí městského soudu vyplývá, že městský soud dospěl k závěru, že i třetí předpoklad, tedy doložení nedostatku prostředků, byl v případě žalobce naplněn. Městský soud však dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nebyla naplněna zákonná podmínka osvobození od soudních poplatků spočívající v tom, že podaný návrh na zahájení řízení není zjevně neúspěšný.

[13] Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. stanovuje, že „dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost odmítne“. Soud takto postupuje v situaci, kdy již ze samotných skutkových tvrzení a argumentů žadatele obsažených v návrhu je zcela zřejmé, že mu ve věci nemůže být vyhověno. Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že odmítnutím návrhu na osvobození od soudního poplatku může dojít k vážnému omezení práva účastníka na soudní ochranu, avšak na druhou stranu výhoda spočívající v osvobození od soudních poplatků může být účastníku poskytnuta pouze při současném naplnění zákonem stanovených podmínek. V posuzovaném případě stěžovatel svou žalobou vůbec nebrojí proti výrokům napadených rozhodnutí, kterými bylo stěžovateli v plném rozsahu vyhověno, neboť mu byl ustanoven k bezplatnému právnímu zastoupení jím požadovaný advokát. Stěžovatel se brání pouze proti upřesňujícímu vysvětlení a zákonným citacím o jednotlivých aspektech zastupování ustanoveným advokátem. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu, že podaná žaloba zjevně nemůže být úspěšná, neboť napadá rozhodnutí, jímž bylo věcně stěžovateli v plném rozsahu vyhověno. Dále je stěžovatelova žaloba zjevně nedůvodná, neboť nenapadá konkrétní zásah do svého práva, avšak pouze text upozornění na zákonnou úpravu v oblasti poskytování advokátních služeb.

[14] Nelze přisvědčit ani námitce stěžovatele spočívající v tom, že žádal osvobození pouze od jednoho soudního poplatku, nikoliv od všech poplatků. Rozlišování plurálu a singuláru nemá v této věci žádný význam; použití množného čísla (osvobození od soudních poplatků) vyplývá přímo z textu § 36 odst. 3 s. ř. s.

[15] Jako nedůvodnou je třeba zamítnout také kasační námitku týkající se nesprávného poučení o opravných prostředcích proti napadenému usnesení. Městský soud stěžovatele správně poučil, že proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost. Takovému postupu plně odpovídá dosavadní judikatura zdejšího soudu (viz např. rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007, či ze dne 28. 7. 2011, čj. 8 As 65/2010 – 106). Stěžovatel má pravdu, že otázku přezkumu rozhodnutí o soudních poplatcích předložil 3. senát Nejvyššího správního soudu rozšířenému senátu tohoto soudu, neboť nesouhlasí s dosavadním vývojem judikatury, podle které je proti rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků přípustná kasační stížnost. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu však v této věci zatím nerozhodl, proto se nyní soud přiklání k doposud zastávanému názoru Nejvyššího správního soudu, podle něhož lze proti rozhodnutí krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků podat kasační stížnost.

III.

Závěr a náklady řízení

[16] Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., jenž Nejvyšší správní soud provádí vždy z úřední povinnosti, nevyplynul důvod, pro který by mělo být napadené usnesení městského soudu zrušeno. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s., větou poslední, zamítnuta.

pokračování

[17] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalované, protože však žalovaná žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by jí vznikly a jež by překročily náklady její běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu